

Kommittédirektiv

En modern och ändamålsenlig dataskyddsreglering för Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter samt ett stärkt skydd för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

Beslut vid regeringssammanträde den 13 maj 2026

Sammanfattning

En särskild utredare ska göra en översyn av de bestämmelser som reglerar Skatteverkets och Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Syftet är att skapa ändamålsenliga regler som är anpassade efter dagens behov samtidigt som skyddet för enskildas personliga integritet och andra grundläggande fri- och rättigheter säkerställs. I uppdraget ingår även att se över ett stärkt skydd för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Utredaren ska bl.a.

- bedöma om dagens regelverk försvårar en effektiv informationshantering i Skatteverkets och Tullverkets verksamheter,
- lämna förslag på hur personuppgifter kan behandlas av Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter på ett mer ändamålsenligt sätt än i dag,
- analysera behovet av åtgärder för att stärka skyddet för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 10 augusti 2028.

Uppdraget att se över Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar

Stora delar av det regelverk som påverkar möjligheterna att behandla personuppgifter kommer från en tid då de tekniska möjligheterna var betydligt mer begränsade och behöver därför anpassas till de behov som finns i dag.

EU:s dataskyddsdirektiv ((EU) 2016/680) gäller behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten. Direktivet har i svensk rätt i huvudsak genomförts genom brottsdatalagen (2018:1177) som för Skatteverkets och Tullverkets del kompletteras av bl.a. lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (Skatteverkets brottsdatalag) och lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (Tullverkets brottsdatalag).

Regleringen av Skatteverkets och Tullverkets personuppgiftsbehandling inom de brottsbekämpande verksamheterna fanns tidigare i de numera upphävda skattebrottsdatalagen (2017:452) och tullbrottsdatalagen (2017:447). Flera av bestämmelserna fördes i stort sett oförändrade över i sak till myndigheternas nya brottsdatalagar som också är uppbyggda på samma sätt.

För att Skatteverket och Tullverket ska kunna utföra sina brottsbekämpande verksamheter på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och även kunna bistå andra brottsbekämpande myndigheter i deras verksamheter är tillgång till information och rättsliga förutsättningar att behandla den avgörande. Teknikutvecklingen har inneburit att det produceras enorma mängder information som ställer nya krav på myndigheternas arbetsmetoder men också på den lagstiftning som reglerar informationshanteringen. Det har också skapats nya möjligheter att med hjälp av automatiserade processer behandla personuppgifter på ett effektivare sätt än tidigare. Det finns dock tydliga begränsningar i nuvarande regelverk som gör att det blir svårt för myndigheterna att med hjälp av t.ex. tekniska hjälpmedel behandla personuppgifter.

I kampen mot den organiserade brottsligheten är det viktigt att myndigheternas samverkan och utbyte av information inte försvåras eller

begränsas. Regeringen har därför tagit flera olika lagstiftningsinitiativ som syftar till att förbättra möjligheterna till informationsutbyte, bl.a. för det brottsbekämpande arbetet.

Utredaren behöver ägna uppmärksamhet både åt mer övergripande frågor och några mer specifika begränsningar som det nuvarande regelverket innebär.

Hur kan regleringen bli mer ändamålsenlig?

En utgångspunkt för en översyn av Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar bör vara att skapa ändamålsenliga regler som är flexibla och anpassade efter såväl den tekniska utvecklingen som den EU-rättsliga dataskyddsregleringen samtidigt som enskildas personliga integritet värnas. Det bör vidare övervägas om det finns utrymme för en minskad detaljreglering jämfört med i dag. En översyn av de aktuella brottsdatalagarnas struktur och terminologi bör också ingå i uppdraget, bl.a. i syfte att modernisera språket och att använda enhetliga begrepp i förhållande till främst annan dataskyddsreglering. Mot bakgrund av de lagändringar som syftar till att underlätta informationsutbytet mellan myndigheter, bör det därutöver övervägas om det finns ett behov av ett utökat författningsstöd för personuppgiftsbehandling i Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter.

Regeringen beslutade den 12 mars 2026 om kommittédirektiv Polismyndighetens behandling av personuppgifter (dir. 2026:17). Enligt direktiven ska en särskild utredare göra en översyn av de bestämmelser som reglerar Polismyndighetens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Det bör särskilt beaktas vad den översynen får för betydelse för Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter och om den får påverka för myndigheternas samverkan och informationshantering.

Även om det är Skatteverkets och Tullverkets förutsättningar att behandla personuppgifter som står i fokus för uppdraget måste det beaktas att även andra myndigheter kan bli berörda av förslagen. Under förutsättning att det ryms inom tiden för uppdraget är utredaren oförhindrad att lämna författningsförslag som gäller för fler brottsbekämpande myndigheter, om det bedöms lämpligt.

Utredaren ska därför

- bedöma om dagens regelverk försvårar en effektiv informationshantering i Skatteverkets och Tullverkets verksamheter,
- föreslå hur de bestämmelser som reglerar Skatteverkets och Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område kan utformas för att skapa mer ändamålsenliga och flexibla regler jämfört med i dag,
- bedöma om det finns utrymme för en minskad detaljreglering,
- bedöma om det finns behov av en förändrad struktur och terminologi i de aktuella brottsdatalagarna,
- bedöma om det finns ett behov av ett utökat författningsstöd för personuppgiftsbehandling för Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Behöver reglerna om gemensamt tillgängliga uppgifter bli mer ändamålsenliga?

I Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar (3 kap. 1 §) görs en uppdelning mellan personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga och personuppgifter som endast ett fåtal har rätt att ta del av. Av Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar (3 kap. 2 §) följer att enbart vissa personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga. När en uppgift har gjorts gemensamt tillgänglig finns det krav på att i vissa fall genom en särskild upplysning eller på något annat sätt lämna information i anslutning till uppgiften (3 kap. 3 § Skatteverkets brottsdatalag och 3 kap. 3 och 4 §§ Tullverkets brottsdatalag). Vid sökning i automatiserade behandlingssystem får endast vissa uppgifter tas fram, om uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga (3 kap. 4 och 5 §§ Skatteverkets brottsdatalag och 3 kap. 5 och 6 §§ Tullverkets brottsdatalag). De brottsbekämpande myndigheterna får medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga under vissa förutsättningar (3 kap. 6 § Skatteverkets brottsdatalag och 3 kap. 7 § Tullverkets brottsdatalag). Bestämmelserna om längsta tid för behandling är också kopplade till om uppgifter ska anses gemensamt tillgängliga (4 kap. Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar).

Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar innehåller detaljerade bestämmelser om gemensamt tillgängliga uppgifter som medför att uppgifter i många fall, trots att det finns rättslig grund och godtagbara ändamål, inte

får användas gemensamt i myndigheternas respektive verksamheter och som innebär att antalet medarbetare med tillgång till nödvändiga uppgifter behöver begränsas. Den s.k. fåtalsregeln motiverades i propositionen Integritet och effektivitet i polisens brottsbekämpande verksamhet (prop. 2009/10:85 s. 68 och 125) med att risken för otillbörliga intrång i den personliga integriteten får anses större när personuppgifter används av flera tjänstemän gemensamt i verksamheten, än när personuppgifter behandlas av endast en eller ett fåtal tjänstemän. Ett motsvarande integritetsskyddsresonemang förs även i förarbetena till de numera upphävda skattebrottsdatalagen och tullbrottsdatalagen (propositionen Skattebrottsdatalag, prop. 2016/17:89 s. 85 och propositionen Tullbrottsdatalag, prop. 2016/17:91 s. 209 och 210). Den s.k. fåtalsregeln har sin motsvarighet i Skatteverkets och Tullverkets nu gällande brottsdatalagar. Eftersom informationsflödet har ökat och förändrats väsentligt de senaste åren, finns ett behov av att fler tjänstemän ska kunna behandla inkomna uppgifter även när uppgifterna inte gjorts gemensamt tillgängliga.

Kraven på att gemensamt tillgängliga uppgifter i vissa fall ska förse med särskilda upplysningar varierar beroende t.ex. på vilken grund uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga. Kraven är många gånger i praktiken svåra för myndigheterna att uppfylla och kan förhindra att uppgifter görs gemensamt tillgängliga trots att det finns ett sådant behov. Vidare kan de sök begränsningar som finns för gemensamt tillgängliga uppgifter inskränka myndigheternas möjligheter till dataanalys och urval.

Regleringen om gemensamt tillgängliga uppgifter har stor betydelse för vilka uppgifter som kan delas med en annan myndighet, eftersom en annan myndighet får medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga. Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 december 2025 har regelverket om gemensamt tillgängliga uppgifter i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ändrats. Ändringarna innebär bl.a. att uppgifter som endast en särskilt avgränsad krets personer har rätt att ta del av inte anses som gemensamt tillgängliga (se propositionen Ökade möjligheter att dela uppgifter inom Polismyndigheten, prop. 2024/25:190). Det finns nu skäl att se över regleringen om gemensamt tillgängliga uppgifter även i Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar och överväga ett mer ändamålsenligt regelverk som innebär en effektivare informationshantering för att myndigheterna ska kunna utföra sina brottsbekämpande verksamheter. En

sådan översyn bör ta sikte på att se över och överväga om det överhuvudtaget finns skäl för regleringen som sådan.

Utredaren ska därför

- se över regleringen om gemensamt tillgängliga uppgifter i Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar och bedöma om det finns behov av mer ändamålsenliga regler jämfört med i dag, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Behöver regleringen om längsta tid för behandling av personuppgifter förändras?

Av brottsdatalagen framgår att personuppgifter inte får behandlas under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. I Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar med kompletterande förordningar finns bestämmelser om längsta tid som personuppgifter får behandlas i olika situationer i syfte att skydda den personliga integriteten.

Att motivera varje enskild personuppgifts förenlighet med regleringen i myndigheternas brottsdatalagar kan leda till praktiska problem t.ex. när personuppgifter behöver behandlas för flera olika ändamål samtidigt. Det riskerar att leda till att informationen behöver raderas innan den har hunnit bearbetas, om det exempelvis rör sig om mycket stora uppgiftssamlingar.

Utredaren ska därför

- bedöma om regleringen om längsta tid för behandling av personuppgifter i Skatteverkets och Tullverkets brottsdatalagar bör förändras, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Behöver de rättsliga förutsättningarna för behandling i syfte att utveckla datasystem och göra uppföljningar bli bättre?

Planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten anses vara en integrerad del av själva verksamheten vid en myndighet. Det krävs därför normalt inte någon särskild bestämmelse som ger stöd för personuppgiftsbehandling för sådana syften (se propositionen Brottsdatalag, prop. 2017/18:232 s. 118 och 119). Inte heller testverksamhet som en

myndighet genomför t.ex. för att säkerställa väl fungerande it-system kräver något särskilt författningsstöd (se propositionen En mer ändamålsenlig dataskyddsreglering för studiestödsverksamheten, prop. 2019/20:113 s. 19).

För att Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter ska kunna utnyttja de nya tekniska möjligheterna att behandla information med hjälp av automatiserade processer måste programvarans förmåga ständigt utvecklas och tränas genom bearbetning av stora mängder data som ofta innehåller personuppgifter. Det kan innebära svårigheter för myndigheterna att leva upp till vissa krav i dataskyddsregleringen vad gäller t.ex. rättslig grund och närmare ändamål som behandling av t.ex. s.k. skarpa data i utvecklings- eller uppföljningssyfte har.

Utredaren ska därför

- bedöma de rättsliga förutsättningarna för Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter att behandla personuppgifter i syfte att utveckla datasystem och göra uppföljningar, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att stärka skyddet för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

Frågan om offentliganställdas utsatthet har uppmärksammats alltmer de senare åren och aktualiserat behovet av ett stärkt skydd (se t.ex. propositionen Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier m.m., prop. 2024/25:141, och Riksrevisionens rapport Trakasserier, hot och våld – förebyggande insatser och hantering vid statliga myndigheter, RiR 2022:26). Våld, hot och trakasserier mot personal vid myndigheter kan få betydande konsekvenser för den enskilde och är i förlängningen ett angrepp även på det demokratiska systemet.

Att stärka skyddet för offentliganställda är därför ett angeläget och pågående arbete som kräver åtgärder inom flera olika områden. I januari 2020 infördes t.ex. ett särskilt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet genom ett nytt brott om sabotage mot blåljusverksamhet. Samtidigt skärptes straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman (se propositionen Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning, prop. 2018/19:155). I augusti 2023 trädde lagändringar i kraft som stärker det straffrättsliga skyddet för bl.a. utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner som hälso- och

sjukvårdspersonal (se propositionen Skärpt syn på brott mot journalister och vissa andra samhällsnyttiga funktioner, prop. 2022/23:106).

Regeringen har under de senaste åren vidtagit ytterligare åtgärder för att på olika sätt förstärka skyddet för offentliganställda. I april 2024 infördes en möjlighet för anställda vid Polismyndigheten som arbetar mot den organiserade brottsligheten att i vissa fall använda en annan uppgift än namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder. Bestämmelserna är tidsbegränsade till en period om fem år och ska utvärderas innan det tas ställning till om de bör gälla tills vidare (se propositionen Stärkt skydd för vissa polisanställda, prop. 2023/24:102). I juli 2025 skärptes straffskalan för våld eller hot mot tjänsteman och brottet förolämpning mot tjänsteman infördes. Därutöver genomfördes lagändringar som syftar till en minskad namnexponering och stärkt personaladministrativ sekretess i vissa fall (se ovan nämnda proposition Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier m.m., prop. 2024/25:141).

Regeringen har således, under senare år, tagit initiativ till ett flertal åtgärder för att stärka skyddet för offentliganställda i stort, och för t.ex. anställda inom Polismyndigheten i synnerhet. Såvitt avser Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten kvarstår dock ett bekymmersamt läge med personal som utsätts för våld, hot och trakasserier.

Behöver skyddet för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten förstärkas ytterligare?

I betänkandet Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1) konstateras att Skatteverkets, Tullverkets och Kronofogdemyndighetens personal utsätts för t.ex. trakasserier, hot och våld i olika situationer i myndigheternas verksamhet. Även Akavias rapport Hot, våld, trakasserier och annan otillbörlig påverkan mot medarbetare i medborgarnas tjänst 2023 bekräftar detta. Där framgår även att utsattheten för personalen hos Kronofogdemyndigheten och Skatteverket har ökat på senare tid. Inom Skatteverket förekommer utsatthet hos handläggare i ärenden om t.ex. folkbokföring, beskattning och den brottsbekämpande verksamheten. Skatteverket gör exempelvis oanmälda kontrollbesök för att kontrollera bosättning, personalliggare och kassaregister samt genomför begränsade revisioner, vilket alltid innebär en förhöjd risk för utsatthet. I Tullverkets hot- och riskanalys från 2022 konstateras att hot och våld kan uppstå i många olika situationer inom Tullverkets operativa verksamhet. Vid

sidan av Polismyndigheten är Kronofogdemyndigheten en av de myndigheter där medarbetarna är mest utsatta. Kronofogdemyndigheten har ett stort antal medarbetare som dagligen befinner sig ute på fältet och i människors hem, vilket är en sårbar situation för den enskilde medarbetaren.

Viss personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten arbetar även, liksom personal vid Polismyndigheten, mot organiserad brottslighet bl.a. inom ramen för myndighetsgemensamma insatser. Dessa personer kan därför komma i kontakt med t.ex. kriminella nätverk med ett stort våldskapital och där hot och våld kan förekomma.

Utredaren ska därför

- bedöma om de befintliga åtgärderna för att skydda personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är tillräckliga.

Finns det möjlighet att minska exponeringen av personalens namn i vissa ärenden?

Bakgrund

Förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser gäller som utgångspunkt för bl.a. handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna (1 §). Enligt förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller samt vem eller vilka som har fattat beslutet, har varit föredragande och har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet (31 §). Ett antal bestämmelser i förvaltningslagen, t.ex. 31 §, tillämpas inte i vissa myndigheters brottsbekämpande verksamheter (3 §), och om det i en annan lag eller en förordning finns någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen ska den bestämmelsen tillämpas (4 §). Bestämmelser som i enlighet med detta tillämpas i stället för förvaltningslagen kan bl.a. gälla dokumentation av beslut.

Utgångspunkten är att namn på offentliganställda ska framgå i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder. Det är en principiellt viktig fråga, vilket medför att avsteg från denna princip endast bör göras i mycket speciella undantagsfall.

Som redan nämnts har flera lagstiftningsåtgärder vidtagits för att minska bl.a. polisanställdas exponering i detta avseende. Anställda vid Polismyndigheten

som arbetar mot den organiserade brottsligheten kan numera, om det finns en påtaglig risk för att den anställda eller någon närstående till denne utsätts för hot eller våld, i vissa fall använda en annan uppgift än namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder (se propositionen Stärkt skydd för vissa polisanställda, prop. 2023/24:102, och 28 a § polislagen [1984:387]). Sekretess gäller för uppgift som kan bidra till upplysning om identiteten på en anställd som Polismyndigheten har beslutat ska få använda en annan uppgift än sitt namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att det motverkar myndighetens verksamhet. Detta framgår av 18 kap. 7 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det stärkta skyddet för polisanställda gäller till den 30 april 2029.

Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten framförde i respektive remissvar avseende promemorian Stärkt skydd för vissa polisanställda, som låg till grund för prop. 2023/24:102, att fler kategorier av anställda i andra myndigheter än Polismyndigheten bör omfattas av förslaget. Även Lagrådet väckte frågan om fler yrkeskategorier har motsvarande behov. Enligt Lagrådets mening torde ett sådant behov även kunna uppkomma i den verksamhet som bedrivs av bl.a. Kronofogdemyndigheten och Tullverket. Regeringen konstaterade att det hårdare samhällsklimatet inte bara påverkar polisanställda utan även anställda i andra myndigheter. Det kan därför finnas anledning att överväga åtgärder för att stärka skyddet även för andra offentliganställda som agerar mot den organiserade brottsligheten. Regeringen gjorde dock i det lagstiftningsarbetet bedömningen att det var nödvändigt att skyndsamt stärka skyddet för de polisanställda, som står i första ledet i kampen mot de kriminella nätverken (se prop. 2023/24:102 s. 21 och 22).

Numera behöver dock inte en skriftlig underrättelse innehålla uppgift om namn på beslutsfattare, föredragande eller någon annan som har medverkat i den slutliga handläggningen utan att ha deltagit i avgörandet, om det kan befaras att personen utsätts för hot, trakasserier eller annan allvarlig olägenhet (se propositionen Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier m.m., prop. 2024/25:141). Ändringarna i bl.a. 33 § förvaltningslagen (2017:900) trädde i kraft den 2 juli 2025. För Skatteverkets del infördes det därför en bestämmelse i 17 kap. 3 § fjärde stycket skatteförfarandeförordningen (2011:1261) med innebörden att en skriftlig underrättelse inte behöver innehålla uppgift om t.ex. beslutsfattare, om det

kan befaras att personen utsätts för hot, trakasserier eller annan allvarlig olägenhet. I den brottsbekämpande verksamheten hos bl.a. Skatteverket och Tullverket tillämpas dock inte 33 § förvaltningslagen, vilket framgår av 3 § samma lag.

För t.ex. Kronofogdemyndighetens personal har ändringen i förvaltningslagen inte fått önskvärd effekt, eftersom utmättningsbeslut som huvudregel behöver delges, vilket emellanåt också görs i mötet med enskilda i samband med förrättning. Som en följd av detta får de enskilda i vissa fall ändå reda på beslutsfattarens namn i anslutning till underrättelsen om beslutet.

Ytterligare ett exempel kan ges på området. Anställda vid Polismyndigheten kan under vissa förutsättningar under en utredning om självständigt förverkande använda en annan uppgift än sitt namn i beslut och andra handlingar. Detta framgår av 29 § förordningen (2024:902) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot, som är en tidsbegränsad bestämmelse som upphör att gälla den 30 april 2029. Behovet av ett starkare skydd för personal vid Tullverket har i detta avseende blivit än mer angeläget eftersom även Tullverket fått befogenhet att inleda och biträda åklagare i utredningar om självständigt förverkande (se propositionen Skärpta åtgärder mot utförelse av stöldgods, prop. 2024/25:129).

Minskning av exponeringen av personalens namn i vissa ärenden

Som anges ovan utsätts personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten återkommande för våld, hot och trakasserier, något som i förlängningen utgör ett angrepp även på det demokratiska systemet. Det är mycket allvarligt om gärningarna leder till att en tjänsteman agerar på något annat sätt än som föreskrivs i författning. Då hotas såväl grundläggande principer om likabehandling och rättssäkerhet som effektiviteten i den offentliga verksamheten. Dessutom är det mycket allvarligt om angreppen normaliseras och leder till ett minskat intresse för att söka sig till eller stanna kvar i viktiga yrken.

Det är därför motiverat att utreda om utsattheten hos personalen vid dessa myndigheter t.ex. innebär att det på vissa områden eller under vissa förhållanden finns skäl för att i ärendehanteringens begränsa exponeringen av personalens namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder inom respektive myndighets verksamheter.

När skyddet stärktes för vissa anställda vid Polismyndigheten genom att dessa i vissa fall, under en tidsbegränsad period, ska kunna använda en annan uppgift än namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder, gjordes en avgränsning till att omfatta de som arbetar mot den organiserade brottsligheten. Detta gjordes bl.a. utifrån en ökad risk för att polisanställda hamnar i fokus för våldet genom det alltmer offensiva och intensiva arbete som Polismyndigheten utför i syfte att bekämpa denna typ av brottslighet.

Även personal vid Skatteverket och Tullverket arbetar inom brottsbekämpande verksamheter. Viss personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten arbetar även, liksom viss personal vid Polismyndigheten, mot den organiserade brottsligheten. Den tidsbegränsade reglering som finns för anställda inom Polismyndigheten kan också utgöra såväl en måttstock som en yttre gräns för hur långtgående åtgärder som skulle kunna vidtas för att minska exponeringen av personalens namn vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. De nu aktuella myndigheternas verksamheter är dock vitt skilda från Polismyndighetens. Deras förutsättningar och behov ser därför också annorlunda ut. Det är viktigt att även dessa aspekter beaktas vid bedömningen av om det är motiverat att införa en liknande möjlighet som i dag finns inom Polismyndigheten samt hur en sådan närmare bör utformas. Utgångspunkten måste dock alltjämt vara att avsteg från principen att namn på offentliganställda ska framgå i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder endast bör komma i fråga i mycket speciella undantagsfall.

Frågan bör övervägas med beaktande av de anställdas utsatthet men också av om en minskad användning av namn kan påverka förtroendet för och synen på förvaltningen inom respektive myndighet. Hänsyn kan även behöva tas till eventuella nackdelar i form av försämrade möjligheter till insyn, kontroll och ansvarsutkrävande. Om kraven på användning av namn ska minskas, behöver det därför vara klart att det finns ett angeläget behov av det på ett visst område eller under vissa förutsättningar.

För att säkerställa ett effektivt skydd för myndigheternas verksamheter och personal bör utredaren även överväga behovet av en sekretessreglering för anställdas namn för situationer där namnet behöver hemlighållas av säkerhetsskäl, och i sådant fall vilka av myndigheternas verksamheter en sådan reglering skulle kunna omfatta.

I t.ex. 18 kap. offentlighets- och sekretesslagen regleras sekretess till skydd främst för intresset av att förebygga eller beivra brott. I 18 kap. 1 § regleras skyddet för uppgifter för bl.a. Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter. I den tidsbegränsade bestämmelsen i 18 kap. 7 a §, som har nämnts tidigare, finns även en reglering om avidentifierad uppgift för polisanställda. Det kan finnas behov av att se över en liknande reglering för myndigheterna, om utredningen kommer fram till att personalen i vissa fall ska kunna använda en annan uppgift än sitt namn i beslut eller andra handlingar som dokumenterar åtgärder.

Varje begränsning i offentlighetsprincipen och rätten att ta del av allmänna handlingar behöver övervägas noggrant. Sekretessskyddet för uppgifter får endast stärkas om det finns ett behov av sekretess som väger tyngre än intresset av insyn.

Vid utformningen av författningsförslagen ska utredaren beakta de olika intressen som aktualiseras och lämna förslag som är rättssäkra, proportionerliga och väl avvägda.

Utredaren ska därför

- analysera behovet av ytterligare minskad exponering av namn på personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder,
- ta ställning till om behovet motiverar författningsändringar som ytterligare minskar kraven på användning av namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder inom respektive myndighets verksamheter,
- bedöma om motsvarande förutsättningar som finns för vissa polisanställda att i vissa fall kunna använda en annan uppgift än namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder även ska gälla för vissa situationer när det gäller anställda inom Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten,
- bedöma om det finns behov av en sekretessreglering för uppgifter som kan bidra till upplysning om namn på personal och, för det fall en sådan reglering anses vara till gagn för myndigheternas personal, ta hänsyn till att regleringen endast bör kunna tillämpas i undantagsfall, och
- lämna nödvändiga författningsförslag, som även får avse personer som utför förvaltningsuppgifter utan att vara anställda inom myndigheterna.

Behövs det även ytterligare åtgärder för att stärka skyddet för personalen vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten?

Det finns även andra områden som utredaren bör undersöka för att skyddet för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ytterligare ska kunna stärkas och som kräver stöd i författning. Utgångspunkten i denna del bör vara att översynen ska vara så bred som möjligt när det gäller åtgärder för att stärka skyddet för personalen vid myndigheterna. Det kan redan på ett tidigt stadium behöva göras en inventering av de behov som finns på området och de åtgärder som kan främja ett utökat skydd för personalen i de delar det anses behövt. Detta kan t.ex. ske genom inhämtande av relevant faktaunderlag, och analyser av vilka regelförändringar som är möjliga och lämpliga att genomföra.

Det kan i denna del framhållas att offentligtanställda arbetar i demokratins tjänst och ska kunna känna sig trygga på arbetet. Inom staten är den arbetsgivarpolitiska delegeringen en central princip. Det innebär bland annat att respektive myndighet har arbetsgivaransvaret för sina anställda och det arbetsmiljöansvar som följer av detta.

Vad gäller personalen vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten kan det exempelvis finnas ett behov av att se över personkretsen som omfattas av regleringen om särskilda tjänstekort. På ett särskilt tjänstekort ersätts namn, uppgift om tjänst eller uppdrag samt namnteckning med ett tjänstgöringsnummer (se 4 § förordningen [1958:272] om tjänstekort). Ett särskilt tjänstekort får endast utfärdas för särskilda yrkeskategorier. Det krävs också att innehavaren har arbetsuppgifter som medför en påtaglig risk att han eller hon eller någon närstående utsätts för hot eller våld. Enligt nuvarande reglering omfattas bl.a. tulltjänstemän och fältpersonal hos Skatteverket och Kronofogdemyndigheten av möjligheten att få ett särskilt tjänstekort. Det bör övervägas om begränsningen till särskilda yrkeskategorier ska tas bort.

Vidare kan även nämnas de ersättningsmöjligheter som finns för statsanställda som utsätts för hot eller våld och som blir föremål för särskilda skyddsåtgärder. I betänkandet Ersättningsregler med brottsoffret i fokus (SOU 2025:23) utreddes möjligheten för anställda vid Polismyndigheten att få ersättning för vissa skador och utgifter m.m. som de kan drabbas av till följd av sin yrkesutövning. Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten har i respektive remissvar på betänkandet lyft frågan om

ytterligare ersättningsmöjligheter även för anställda vid dessa myndigheter. Om det behövs kan det alltså finnas anledning att utreda ytterligare behov av ersättningsmöjligheter för personalen vid myndigheterna för de fall att dessa t.ex. utsätts för hot eller våld.

Utredaren ska därför

- analysera behovet av ytterligare åtgärder till skydd för personalen vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten,
- ta ställning till om behoven motiverar författningsändringar som stärker skyddet för personalen vid dessa myndigheter, och
- lämna nödvändiga författningsförslag, som även får avse personer som utför förvaltningsuppgifter utan att vara anställda inom myndigheterna.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska utöver vad som följer av kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar redovisa förslagets effekter för den personliga integriteten. Utredaren ska också lägga särskild vikt vid att beskriva förslagets betydelse för möjligheten att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra brott. Utredaren ska även redovisa hur förslagen förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Utredaren ska säkerställa att de förslag som lämnas är förenliga med grundläggande fri- och rättigheter enligt bl.a. regeringsformen samt med Sveriges internationella åtaganden enligt EU-rätten, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), barnkonventionen, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter i övrigt samt andra internationella förpliktelser.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska, i den utsträckning som bedöms lämplig, samråda med och inhämta upplysningar från berörda myndigheter och andra aktörer som berörs av frågorna. Utredaren ska också hålla sig informerad om och ta hänsyn till relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, exempelvis beredningen av förslagen i betänkandet Ersättningsregler med brottsoffret i

fokus (SOU 2025:23). Utredaren ska även hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som bedrivs inom utredningsväsendet, exempelvis pågående Utredningen om Polismyndighetens behandling av personuppgifter (Ju 2026:02) och Utredningen om bakgrundskontroller (Ju 2025:19). Vidare ska utredaren hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som bedrivs inom ramen för Sveriges internationella åtaganden. Förslagen som utredaren lämnar ska vara förenliga med EU-rätten och Sveriges övriga internationella åtaganden.

Utredaren är oförhindrad att ta upp närliggande frågor som har samband med uppdraget, om det bedöms motiverat och ryms inom tiden för uppdraget.

Uppdraget ska redovisas senast den 10 augusti 2028.

(Finansdepartementet)